

FACTSHEET HOGE ZANDGRONDEN

AANLEG VAN EEN SLIMME STUW (SAWAX)

Beter vasthouden van water

Opgave Een aantal percelen in de buurt van de gemeente Ommen liggen hoger dan de andere percelen in de omgeving: het betreft landbouwpercelen op de flanken van een beekdal. Dit is een veel voorkomende situatie op de Hoge Zandgronden. De percelen worden door de waterschapsleiding net ten noorden van het rode vlak op bijgaande kaart 'bediend' (wateraanvoer, peilbeheer). Door de gerichtheid op de lager gelegen gebieden (optimaal peilbeheer) worden de hoger gelegen percelen te diep ontwaterd met droogteschade tot gevolg.

Oplossing Het water beter vasthouden in de perceelwaterlopen van de hoger gelegen percelen. In dit geval betreft het waterlopen die niet in beheer zijn van het waterschap maar bij de particuliere grondeigenaar zelf.

Maatregel Aanleg van een 'slimme' stuw, de SAWAX (Slimme Adaptieve Waterbeheer eXtender), die een gewenst geacht verschil tussen het peil in de perceelwaterlopen en die in de waterschapsleiding op automatische wijze verzorgt. Dit gebeurt via een vlottermechanisme waardoor de 'slimme stuw' meebeweegt met het peilregime zoals dat door het waterschap gevoerd wordt (inclusief een vast en instelbaar peilverschil). Op die manier wordt – via een soort van communicerende vaten – een groter gebied beter voorzien van zoetwater. Hiermee verbetert de landbouwfunctiebediening. De pilot verkent of de stuw in de praktijk werkt zoals theoretisch bedacht en of de betreffende agrariër merkbare toename in gewasproductie, danwel minder werkbelasting heeft (hoeft minder te

beregenen). Als de stuw werkt zoals bedacht wordt beschikt over een eenvoudig instrument waarmee het door het waterschap gevoerde peilbeheer over een veel grotere oppervlakte wordt geoptimaliseerd, zonder extra inspanningen voor peilbeheerders, waardoor meer water kan worden geconserveerd in het voorjaar, bij het opzetten van het peil naar zomerpeil.

De maatregelen van de pilot bestaan uit:

- Constructie en plaatsing van de SAWAX-stuw bij het uitlaatpunt en plaatsing van een damwand bij het inlaatpunt.
- Inrichting van een monitoringsmeetnet om het effect van de stuw te meten.
- Uitvoering van de monitoring en rapportage hierover.

Figuur 1: De geplaatste 'slimme stuw' op het bedrijf van Bakhuis in Arriën (foto: P.B. Worm).

Planning

2014/2015:	plaatsing stuw en monitoringsmeetnet
2015 t/m 2017:	monitoring en rapportage.

Financiën De totale investeringskosten van de pilot Slimme Stuw worden geschat op

FACTSHEET HOGE ZANDGRONDEN

AANLEG VAN EEN SLIMME STUW (SAWAX)

Beter vasthouden van water

circa 42 duizend euro (incl. BTW). De bijdrage uit het Deltafonds bedraagt 10.500 euro. De overige kosten worden gedragen door het waterschap Vechtstromen en het project Zoetwatervoorziening Oost-Nederland waarin vanuit regio Oost de gemeenten betrokken zijn, evenals de inliggende waterschappen, 3 provincies, Vitens, LTO, de terreinbeherende organisaties en Rijkswaterstaat.

Organisatie Initiatiefnemer van de pilot Slimme Stuw is het waterschap Vechtstromen. Daarnaast is de agrariër Bakhuis betrokken (stelt zijn percelen ter beschikking) en vanuit het bedrijfsleven en de onderzoeksinstituten zijn De Bakelse Stroom, KnowH2O, Avallo, en Van de Weert Engineering betrokken.